

Fontänhus får beröm

2008 lovade minister Hägglund många miljoner till bra verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning. Ännu har Fontänhusen inte sett till pengarna, konstaterar Björn Asplund.

Text: Bitte Lundborg | Bild: Lena Katarina Johansson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2009](#)

Glädjebeskedet kom i september 2008: regeringen ska satsa cirka 240 miljoner kronor under tre år på kooperativ och andra ideella organisationer som ordnar sysselsättning åt människor med psykisk funktionsnedsättning. Däribland Sveriges Fontänhus. Ett år senare finns alla miljonerna kvar i statens kassa. Skäl: byråkratiska regler. När ansökningstiden gick ut hade endast ett tjugotal kommuner ansökt om bidrag. Uppskattningsvis kommer bara i runda tal cirka cirka tio – tolv miljoner att tas i anspråk ur kassan för 2009. Det är idag oklart om resten av de 80 miljonerna för 2009 kan flyttas över till nästa år – eller om de går tillbaka till statskassan.

Regeringen vill alltså förstärka och komplettera kommunernas och landstingens stöd till organisationer med verksamhet för psykiskt funktionsnedsatta. Problemet är reglerna för att få bidrag.

Först i efterhand får kommunen ersättning från staten. Det betyder ett risktagande eftersom man på förhand inte vet hur mycket pengar man får tillbaka. Hur mycket statlig ersättning som betalas ut till den som söker bidrag beror på hur många som ska dela på de årliga 80 miljonerna. Dessutom omgärdas pengarna av regler som inte är anpassade för många av de verksamheter som pengarna är avsedda för. Kommuner ska upphandla platser och göra biståndsbedömningar.

– De flesta som kommer till oss i Fontänhusen är inte 'kunder' hos socialtjänsten. De är inte biståndsbedömda och vill inte heller bli det, säger Björn Asplund, chef för Stockholms Fontänhus.

– Vi har en verksamhet som helt bygger på frivillighet. Det blev helt fel när socialdepartementet skrev reglerna. Efter den första glädjen över statens stöd är vi besvikna och upprörda, konstaterar han.

På Socialstyrelsen kommenterar utredaren Mårten Jansson som ska ta hand om ansökningarna att bidraget passar "extra dåligt" för Fontänhusens verksamheter.

Grundidén i Fountain House-modellen är att psykiskt sjuka med stöd av handledare hjälper varandra tillbaka till samhället. För tio år sedan fanns det tio klubbhus i Sverige och idag är det lika många, detta trots att politiker häpnat över goda resultat och utlovat stöd. Nyligen räddades i sista minuten Falkenbergs Fontänhus från omedelbar nedläggning av två privata företag. Vd för välkända Gekås i Ullared skänkte 400 000 kronor och Vd för System AB skänkte 200 000 kronor. Nu är verksamheten garanterad en tid framöver. Därefter är det livsviktigt – för Falkenberg och andra Fontänhus – att staten, landstinget och kommunen garanterar långsiktig finansiering. Självklart är alla glada över att Falkenbergs Fontänhus överlever. Samtidigt finns stark kritik mot dagens kortsiktiga bidrag från kommun och/eller landsting. Regeringens psykiatrisamordnare Anders Milton var påtagligt imponerad över Fontänhusens verksamhet och resultat. Enda bekymret, ansåg han, är att det saknas stabil finansiell bas. Därför föreslog han ett mer långsiktigt stöd.

Björn Asplund på Stockholms Fontänhus har inga betänkligheter mot privata sponsorer, detta som "grädde på moset". Däremot anser han att basverksamheter för psykiskt funktionshindrade borde bekostas av allmänna medel. I Stockholm är Fontänhuset sedan 30 år den största enskilda aktören när det gäller stöd och rehabilitering av psykiskt sjuka. Klubbhuset får

föreningsbidrag, vilket innebär att besked om pengar oftast kommer först några veckor före årsskiftet. Och för att få föreningsbidrag krävs att Fontänhuset tidigt under hösten lämnar in sin budget för 2010 och 2011.

– Orimligt, konstaterar Björn Asplund som önskar sig ett mer långsiktigt avtal.

Nu tycks det finnas en öppning när det gäller det statliga stödet till bland annat Fontänhusen. Regeringen har beslutat om ett verksamhetsbidrag på 10 miljoner kronor för 2009. Bidraget ska sökas direkt hos Socialstyrelsen av organisationer och andra som arbetar med att ge personer med psykisk sjukdom meningsfull sysselsättning. Ett villkor är att verksamheten ska ha varit igång under två år.

– Vi vill att årets 80 miljoner ska ingå i detta verksamhetsbidrag och att vi framöver kan ansöka om pengar utan omvägen via kommunerna, säger Björn Asplund, Stockholms Fontänhus.

bitte.lundborg[at]comhem.se

Bitte Lundborg